



Kouluterveyskyselyn tulokset käyttöön kunnassa

thl.fi/kouluterveyskysely



Diasarjan sisältö

Kouluterveyskyselyn toteutus ja sisältö diat 3–4

Tulokset käyttöön kunnassa diat 5–11

Esimerkkejä tilaisuuksista Kouluterveyskyselyn tulosten käsittelyyn diat 12–19

Ideoita tulosten käsittelyyn nuorten kanssa diat 20–31



Kouluterveys- kysely tiiviisti

- Tuottaa joka toinen vuosi seurantatietoa lasten ja nuorten kokemuksista terveydestä, hyvinvoinnista, elintavoista, koulunkäynnistä ja opiskelusta.
- Osallistujat (n. 270 000, yht. 3 500 eri oppilaitoksesta ja toimipaikasta):
 - Perusopetuksen 8. ja 9. luokkien oppilaat, alk. 1996.
 - Perusopetuksen 4. ja 5. luokkien oppilaat, alk. 2017.
 - Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat, alk. 1999.
 - Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat, alk. 2008.
- Opettaja ohjaa kyselytilannetta, oppilaat vastaavat nimettömästi.
- Osallistuminen on vapaaehtoista. Huoltaja voi kieltää osallistumisen (alle 15-v.)
- Lomakkeen kielet: suomi, ruotsi, englanti, venäjä, pohjois-saame.
- Kysely ja sen tulokset ovat maksuttomia oppilaitoksille ja kunnille.
- Seuranta- ja vertailutietoa käytetään terveyden edistämisen suunnittelussa ja arvioinnissa oppilaitoksissa, kunnissa, hyvinvointialueilla ja YTA-alueilla.
- Kansalliset tulokset seurantatietona hyvinvointityön kehittämisen, politiikkaohjelmien ja lakien toimeenpanon seurannassa.
- Aineistoista tehdään jatkuvasti myös tutkimusta.
- Lisätietoja: thl.fi/kouluterveyskysely



Kouluterveys- kyselyn aiheet

Koulunkäynti ja oppiminen
Kouluyhteisö
Sosiaaliset suhteet
Vapaa-aika
Osallisuus
Liikunta ja nukkuminen
Ruokatottumukset ja kouluruokailu
Terveys
Mielen hyvinvointi
Päihteet ja riippuvuudet
Opiskeluhuollon palvelut ja
avunsaanti
Koulun fyysiset työolot ja
koulutapaturmat





Tulokset käyttöön kunnassa

thl.fi/kouluterveyskysely

Kouluterveyskyselyn tulokset kehittämistyön tukena

- Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin seuraaminen ja raportointi on terveydenhuoltolain mukaan kuntien tehtävä.
- Kouluterveyskysely tuottaa kunnille maksutta kahden vuoden välein päivittyvät tulokset, joiden avulla lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvien ilmiöiden yleisyyttä voidaan seurata kunnassa pitkäjänteisesti.
- Kunta on myös koulutuksen järjestäjä. Kunta saa alueensa oppilaitoskohtaiset tulokset. Niiden avulla voidaan tarkastella oppilaiden kokemuksia oppilaitoskohtaisesti, tarkastella mahdollista eriarvoisuutta niiden välillä ja myös suunnata resursseja tarpeiden mukaisesti.
- Kuntakohtaisia tuloksia on hyvä käsitellä oppilaitosten ja perusopetuksen johdon lisäksi myös esimerkiksi ehkäisevän päihdetyön, liikunta-, nuoriso- ja vapaa-ajan toimijoiden kanssa.
- Kuntakohtainen tietopohja on tärkeä myös kansallisten strategioiden, lainsäädännön ja päätöksenteon perustaksi.



16.9.2025



Kouluterveyskyselyn kuntakohtaiset tulokset ovat julkisia

- Kouluterveyskyselyn tulospalvelu: **thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset**
 - Visualisoidut tulokset (Tableau)
 - Tilastokuutiosta voi hakea tulokset avoimen rajapinnan kautta sekä tarkastella indikaattoreita ja jakaumia taulukoina
- Osa tuloksista on myös Sotkanetissä: **sotkanet.fi**



17.9.2025



Ohjeita tulosten koostajalle Kouluterveyskyselyn tulospalvelusta

Kuntakohtaiset tulokset: www.thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset
Lisää ohjeita tulosten tarkasteluun: www.thl.fi/kouluterveyskysely/ukk



Yleiskuva kuntakohtaisista tuloksista

Avaa näkymä **"Vahvuudet ja kehityskohteet"**

Valitse **"Alue"**-valikosta oma kuntasi

Valitse **"Kohderyhmä"** -valikosta, esim. Perusopetus 8. ja 9.lk

Valitse **"Sukupuoli"** -valikosta "yhteensä", tai "tytöt" tai "pojat"

Valitse **"Valitse näkymä"** -valikosta jokin näistä:

- Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen
- Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen
- Viisi myönteisintä tulosta suhteessa koko maan tulokseen
- Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen

Tulokset talteen

Paina sivun alareunassa olevaa **"Download"** -painiketta.

Valitse, tallennatko kuvana vai Powerpoint-tiedostona.

Tai ota ruutukaappaus näkymästä.

Tallenna tiedosto jatkokäyttöä varten.



Yksittäisten tulosten tarkastelu

Avaa näkymä **"Indikaattorien vertailu"**

Valitse **"Alue"**-valikosta oma kuntasi

Valitse **"Kohderyhmä"** -valikosta, esim. Perusopetus 8. ja 9.lk

Valitse **"Indikaattori"** -valikosta tulos, jota haluat tarkastella.

Valitse **"Sukupuoli"** -valikosta "yhteensä", tai "tytöt" tai "pojat"

Valitse **"Vuosi"** -valikosta, minkä vuosien tuloksia haluat tarkastella.

Valitse **"Esitystapa"** -valikosta, haluatko tarkastella tuloksia pylväskuviona, viivakuviona vai taulukkona.

Tulokset talteen

Paina sivun alareunassa olevaa **"Download"** -painiketta.

Valitse, tallennatko kuvana vai Powerpoint-tiedostona.

Tai ota ruutukaappaus näkymästä.

Tallenna tiedosto jatkokäyttöä varten.



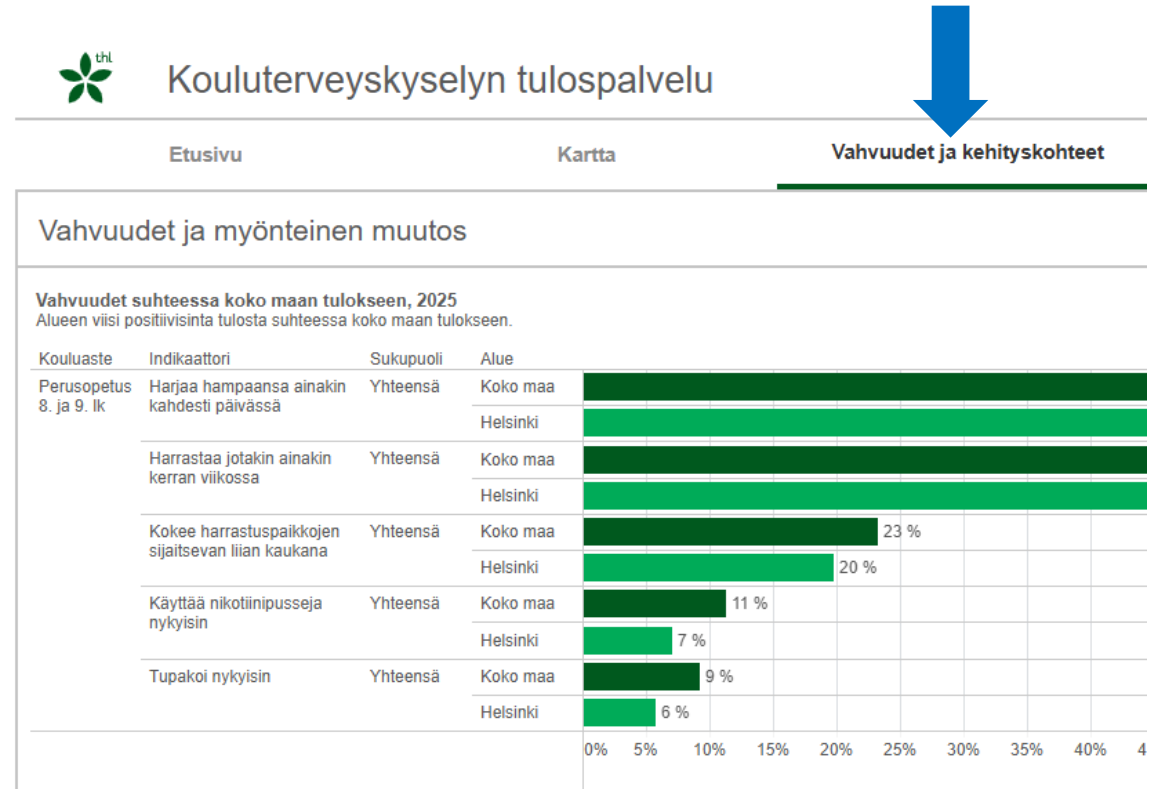
Tarkastele tallentamiasi tuloksia ja valitse keskustelun tarkoitukseen sopivat.
Kerro tuloksia esitellessäsi, mitä kohderyhmää mikäkin tulos koskee.

Kouluterveyskyselyn tulokset hyvinvointityön ja sen kehittämisen taustatietona kunnassa

- Kunnan tuloksia voi verrata kunnan aiempiin tuloksiin, muiden alueiden ja koko maan tuloksiin
- Valitkaa tarkoitukseenne sopiva määrä indikaattoreita, joista keskustellette alueen päättäjien ja henkilöstön sekä lasten ja nuorten kanssa
- Voitte aloittaa Kouluterveyskyselyn tulospalvelun Tableaussa olevista viidestä myönteisestä ja huolestuttavasta muutoksesta suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen sekä koko maan tuloksiin. Nämä tulokset saa ikäryhmittäin ja sukupuolittain. Ks. ohje diassa 8.
- thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset -> Kouluterveyskyselyn tulospalvelu (Tableau)



17.9.2025



thl.fi/kouluterveyskysely

Esimerkkejä kuntakohtaisesti kiinnostavista indikaattoreista

Kuntatasolla tarkasteltavia aiheita, esim.

- Elämään tyytyväisyys
- Koettu terveydentila
- Keskivaikea tai vaikea ahdistuneisuus
- Kiinnostava vapaa-ajantoiminta asuinalueilla
- Harrastaa jotakin vähintään viikoittain
- Alkoholinkäyttö, tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö ja rahapelaaminen

Vinkki: ottakaa eri tilaisuuksissa käsiteltäväksi käytettävissä olevaan aikaan sopiva määrä tuloksia.

Tuloksia voi tarkastella suoraan Kouluterveyskyselyn tulospalvelusta, mutta kuvakaappausten ottaminen etukäteen ja siirtäminen dioille nopeuttaa esitystilanteessa.

Oppilaitosten tulosten vertailussa kiinnostavia aiheita, esim.

- Koulunkäynnistä pitäminen
- Kokemukset työrauhasta koulussa
- Kouluruokailu: onko ruoka laadukasta / maukasta, onko sitä riittävästi, onko sitä tarjolla sopivaan aikaan?
- Koululounaalle osallistuminen / osallistumattomuus
- Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista
- Kokemukset vaikeuksista oppimistaidoissa
- Kiusaamiskokemusten yleisyys
- Koulun aikuisen taholta koettu kiusaaminen
- Kuinka usein oppilaat keskustelevat vanhempiensa kanssa koulupäivästä



Koulutuksen järjestäjänä kunta saa oppilaitoskohtaiset tulokset (salasanalla)

- Kunta tai muu koulutuksen järjestäjä nimeää **yhteyshenkilön**, jolle Kouluterveyskyselyn tutkimusryhmä lähettää ohjeen kirjautumiseen koulutuksenjärjestäjän tuloksiin, joista näkee myös oppilaitoskohtaiset tulokset.
- **Huom!** Koko kunnan tulokset tulevat samaan koulutuksen järjestäjän näkymään, ellei kunta ole ilmoittanut eri yhteyshenkilöitä ja sähköpostiosoitteita esimerkiksi perusopetukselle, lukioille ja ammatillisiin oppilaitoksiin.
- Tulostuloksissa voi verrata koulutuksen järjestäjän eri oppilaitosten tuloksia toisiinsa ja aiempiin kyselyvuosiin.
- Oppilaitoskohtaisia tuloksia voi käyttää kunnassa taustatietona myös esimerkiksi oppilaitosten fyysisten työolojen, kouluruokailun tai opiskeluhuoltopalvelujen toiminnan seurannassa ja kehittämisessä.





Esimerkkejä tilaisuuksista Kouluterveyskyselyn tulosten käsittelyyn

thl.fi/kouluterveyskysely

Esimerkkejä tilanteista, joissa voi käsitellä Kouluterveyskyselyn kuntakohtaisia tuloksia

- Rehtorikokous
- Kuntakohtainen oppilaitosten ja opiskeluhuoltopalvelujen kokous
- Valtuuston tai lautakunnan kokous
- Hyvinvointikoordinaattorin kutsuma kokous, jossa eri toimialojen edustajia keskustelemassa lasten ja nuorten hyvinvoinnista, tai nuorisotyön, ehkäisevän päihdetyön tms. työkokoukset
- Nuorille suunnattu keskustelutilaisuus
- Nuorisovaltuuston kokous
- Kuntakohtainen vanhempainilta kyselyn tuloksista



16.9.2025



Kouluterveyskyselyn tulosten esittely rehtorikokouksessa tai kunnan ja opiskeluhuoltopalvelujen kokouksessa

Tutustutaan tuloksiin ja keskustellaan:

- Mitkä tuloksista ovat kehittyneet myönteiseen / huolestuttavaan suuntaan koko kunnan tasolla verrattuna aiempaan kyselykertaan?
- Mitkä tulokset näyttävät myönteisiltä / huolestuttavilta verrattuna koko maan tuloksiin?
- Mitä eroja ja yhtäläisyyksiä on oppilaitosten tuloksissa esimerkiksi palveluihin liittyen (kouluruokailu, opiskeluhoitopalvelut jne.)?
- Millaisia tulkintoja ja kehittämisehdotuksia tekisitte tulosten pohjalta?
- Mitä keskusteluissa esille tulleita ideoita ja kehittämisehdotuksia lähdetään viemään eteenpäin? Miten?



Kouluterveyskyselyn tulosten esittely valtuustolle tai lautakunnalle

Tutustutaan tuloksiin ja keskustellaan:

- Mitkä tuloksista ovat kehittyneet myönteiseen / huolestuttavaan suuntaan koko kunnan tasolla verrattuna aiempaan kyselykertaan?
- Mitkä tulokset näyttävät myönteisiltä / huolestuttavilta verrattuna koko maan tuloksiin?
- Millaisia tulkintoja oppilaitosten henkilöstö sekä lapset ja nuoret itse ovat tehneet tuloksista? (kuullaan nuoria kokouksessa tai koonti heidän keskustelustaan, ks. keskustelumallit diat 24-30)
- Millaisia tulkintoja ja kehittämis ehdotuksia tekisitte tulosten pohjalta?
- Mitä keskusteluissa esille tulleita ideoita ja kehittämis-
ehdotuksia lähdetään viemään eteenpäin? Miten?



16.9.2025



Hyvinvointikoordinaattorin kutsuma keskustelu eri toimialojen edustajille lasten ja nuorten hyvinvoinnista tai nuorisotyön, ehkäisevän päihdetyön tms. työkokous

Tutustutaan tuloksiin ja keskustellaan:

- Mitkä tuloksista ovat kehittyneet myönteiseen / huolestuttavaan suuntaan koko kunnan tasolla verrattuna aiempaan kyselykertaan?
- Mitkä tulokset näyttävät myönteisiltä / huolestuttavilta verrattuna koko maan tuloksiin?
- Millaisia tulkintoja lapset ja nuoret itse ovat tehneet tuloksista? (kuullaan nuoria kokouksessa tai koonti heidän keskustelustaan, ks. keskustelumallit diat 24-30)
- Millaisia tulkintoja ja kehittämisehdotuksia tekisitte tulosten pohjalta?
- Mitä keskusteluissa esille tulleita ideoita ja ehdotuksia lähdetään viemään eteenpäin? Miten?



16.9.2025



Nuorille järjestetty keskustelutilaisuus tai nuorisovaltuuston kokous

Tutustutaan tuloksiin ja keskustellaan

- Mitkä tuloksista ovat kehittyneet myönteiseen / huolestuttavaan suuntaan kunnassa verrattuna aiempaan kyselykertaan?
- Mitkä tulokset näyttävät myönteisiltä / huolestuttavilta verrattuna koko maan tuloksiin?
- Mistä myönteinen kehitys voisi johtua? Entä huolestuttava kehitys?
- Mitä pitäisi mielestänne tehdä nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi?
- Mitä keskusteluissa esille tulleita ideoita ja kehittämisehdotuksia lähdetään viemään eteenpäin? Miten?
- Ks. keskustelumallit diat 24-30



17.9.2025



Kunnan järjestämä vanhempainilta Kouluterveyskyselyn tuloksista

Tutustutaan tuloksiin ja keskustellaan:

- Mitä ajattelette nukkumiseen, ruokailuun ja uneen liittyvistä tuloksista? Miten päivärytmiä voisi tukea vielä paremmin?
- Millaista on hyvä kodin ja koulun yhteistyö, kun lapsella tai nuorella on vaikeuksia oppimistaidoissa?
- Miten vahvistaa hyvää keskusteluyhteyttä lapsen tai nuoren kanssa koulussa ja kotona?
- Miten huolehtisimme paremmin siitä, ettei kenellekään tule yksinäinen olo?
- Miten kiusaamisen vastaiset käytännöt ovat toimineet? Mitä voisimme kehittää?
- Info opiskeluhuoltopalveluista ja oppimisen tuesta.



Vinkki: kutsukaa hyvinvointialueen opiskeluhuoltopalvelujen työntekijät mukaan tulosten käsittelyyn oppilaitoksissa

- Oppilaitoksen tuloksiin kirjautumisen ohjeet lähetetään Kouluterveyskyselyn yhteyshenkilöksi nimetyn henkilön sähköpostiin.
- Rehtori vastaa siitä, että oppilaitoksessa tiedotetaan tuloksista opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstölle ja tuloksista keskustellaan yhdessä.
- Oppilaitosten keskeisimmät tulokset ovat em. viestin liitteenä (pdf), joka on helppo jakaa oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhuoltopalvelujen työntekijä voi tarvittaessa pyytää tämän liitteen, ellei oppilaitos ole lähettänyt sitä.
- Oppilaitoksen salasanan takana on lisää tuloksia. Rehtori voi myös halutessaan antaa oppilaitoksen tunnuksen käyttöön opiskeluhuoltopalvelujen työntekijöille.



17.9.2025



Tutustu ohjeeseen Kouluterveyskyselyn tulosten käsittelystä oppilaitoksessa:

thl.fi/kouluterveyskysely/hyodyntaminen

thl.fi/kouluterveyskysely



Ideoita Kouluterveyskyselyn tulosten käsittelyyn nuorten kanssa

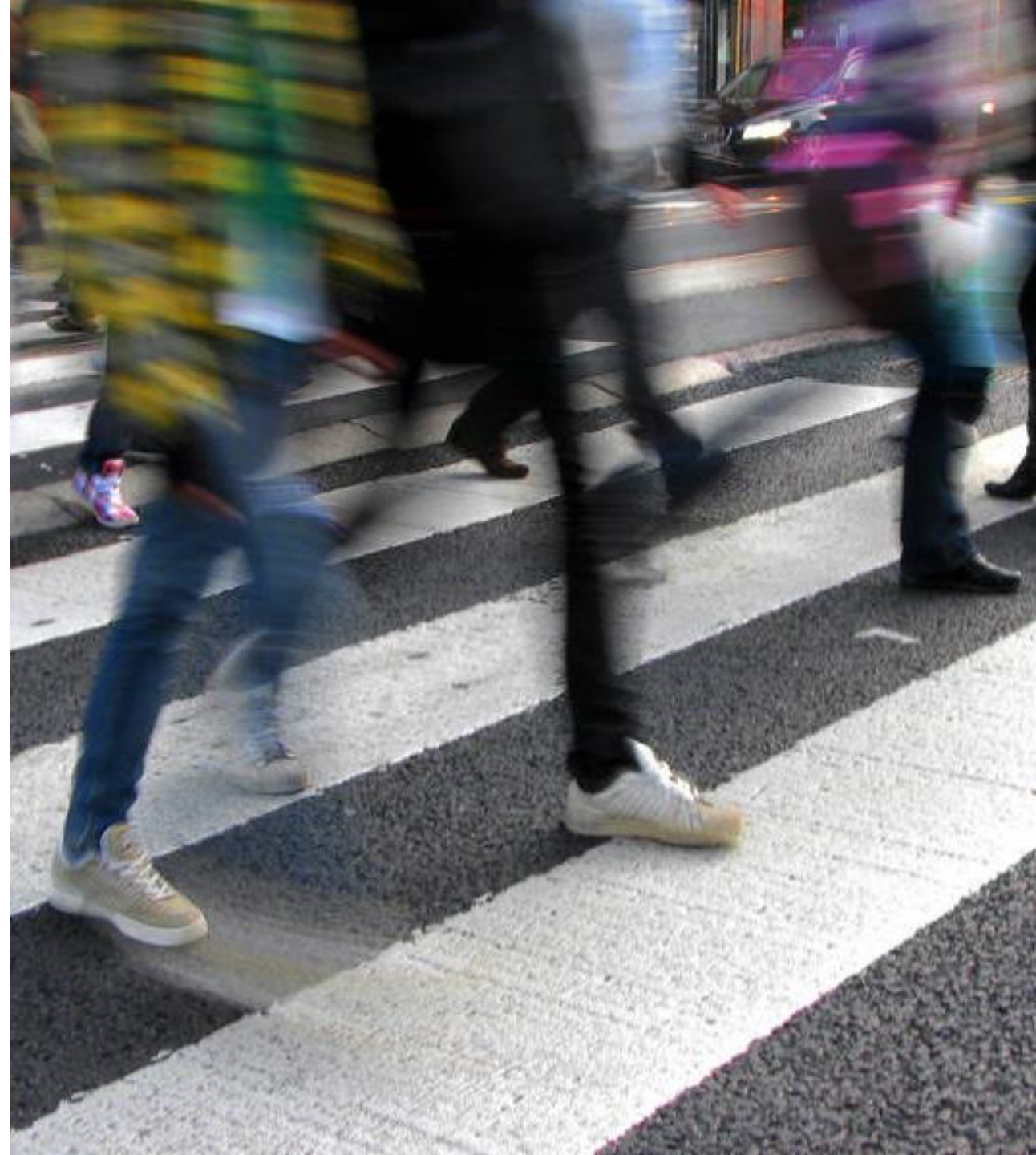
thl.fi/kouluterveyskysely

Kouluterveyskyselyn tuloksista keskusteleminen nuorten kanssa

- Nuorilta kannattaa kysyä, mistä tulokset heidän mielestään kertovat.
- Järjestäkää keskustelutilaisuus, esim.
 - Nuorille ja päättäjille yhteinen tilaisuus
 - Nuorille oma tilaisuus. Kirjataan nuorten tulkinnat ja ratkaisuehdotukset ja tuodaan tiedoksi ammattilaisille ja päättäjille etukäteen sovitulla tavalla



17.9.2025



Keskustelun kulku lyhyesti

Nuorten tilaisuus

- Esitellään tuloksia
- Keskustellaan tuloksista joko vapaasti tai etukäteen valmisteltujen kysymysten avulla
- Keskustelusta kirjataan 1) nuorten tulkinnat eri tuloksista ja 2) nuorten ratkaisuehdotukset tulosten pohjalta

Nuorten ja päättäjien tilaisuus

- Esitellään tuloksia
- Kuullaan nuorten ajatuksia tuloksista (heille tarjotaan etukäteen mahdollisuus tutustua tuloksiin)
- Nuorten ja päättäjien keskustelu
- Kirjataan tulkinnat ja ratkaisuehdotukset
- Sovitaan, miten asiassa edetään

Mistä nuoret kuntatason keskusteluihin, joissa käsitellään Kouluterveyskyselyn tuloksia?

Esimerkiksi:

- Oppilaitoksista
- Nuorisotyön kautta
- Nuorisovaltuustosta
- Järjestöistä tai urheiluseuroista
- Muualta – ketkä ovat alueellanne luontevia yhteistyökumppaneita pyytämään nuoria mukaan?

- Pohtikaa keskustelun tavoitetta: tarvitaanko tällä kertaa mukaan esim. tietyn ikäryhmän edustajia vai kaikenikäisiä nuoria?
- Kutsutaanko nuoria yhdestä vai useammasta osasta kuntaa?
- Miten huomioidaan monimuotoisuus, monenlaiset nuoret?





Kouluterveyskyselyn kuntakohtaisten tulosten käsittely nuorten kanssa

Kolme keskustelumallia *)

*) Vuoden 2025 mallien pohjana on käytetty
Jenni Heleniuksen (THL) ja Milla Lamminsivun (NUVA ry) vuonna 2023 kokoamia keskustelumalleja.

thl.fi/kouluterveyskysely

Ohjeita nuorten keskustelujen fasilitoijalle

Turvallisen tilan periaatteet. Kerro osallistujille, että:

- Jokaisella on oikeus puhua ja kertoa mielipiteensä.
- Toisen mielipidettä kunnioitetaan.
- Jokainen saa keskustelussa olla oma itsensä.
- Puheenvuorot pidetään tiiviinä.
- Keskustelussa ei pyritä valmiisiin ratkaisuihin vaan mietitään erilaisia mahdollisia tulkintoja ja kehittämisehdotuksia.
- Jos joku ei halua ottaa kantaa johonkin aiheista, ei ole pakko. On ok vain kuunnella.

Menetelmät

- Tilanteesta ja käytettävistä olevasta tilasta riippuen voitte käyttää esimerkiksi Learning cafe-, posterikävely- tai muita toiminnallisempia menetelmiä.
- Usein kannattaa aloittaa lämmittelytehtävällä. Esimerkki: janatehtävä, jossa huoneen yksi seinä on ”eri mieltä” ja vastakkainen seinä ”samaa mieltä”. Esitä väitteitä (esim. nuoret saavat helposti apua mielenterveyden ongelmiin). Jokainen asettuu mielipiteensä mukaisesti janalle.
- Jos jakaudutte pienryhmiin, sopikaa, että jokaisessa ryhmässä kirjataan keskustelu muistiin. Jokaisessa pienryhmässä on aikuisia ja nuoria.
- Voitte käyttää keskustelun rakenteena tai periaatteina esimerkiksi Erätauko- tai muita dialogisia menetelmiä.

Huomioi erilaiset osallistujat ja vuorovaikutus:

- Jos jonkun puheenvuorot venyvät, keskeytä ystävällisesti, jotta muillekin jää aikaa kertoa mielipiteitään.
- Rohkaise hiljaa olevia: kysy mielipidettä, mutta älä painosta.
- Jos sinusta vaikuttaa siltä, että muut jättävät jonkun ulkopuolelle, puutu siihen. Yleiskeskustelussa kysy yksin jätetyltä mielipiteitä ja anna hänelle myönteistä palautetta, pienryhmäkeskusteluissa ohjaa hänet niihin ryhmiin, joissa vaikuttaisi olevan helpointa keskustella.

Kerro, miten keskustelun tuotoksia hyödynnetään

- Selvitä etukäteen, miten Kouluterveyskyselyn tulosten ja keskusteluissa esille tulleiden kehittämisideoiden käsittelyä on mahdollista jatkaa keskustelun jälkeen, kuka vie nuorten näkemyksiä eteenpäin ja kenen vastuulla varsinaisten kehittämis ehdotusten valmistelu on. Kerro siitä osallistujille

Vinkkejä

- Erätauko-keskustelun rakentavan keskustelun pelisäännöt <https://www.eratauko.fi/tyokalu/rakentavan-keskustelun-pelisaannot/>
- Nuva ry:n turvallisemman tilan periaatteet <https://nuva.fi/turvallisemman-tilan-periaatteet/>
- Jos tarvitset apua fasilitoinnissa, voit ottaa yhteyttä esim. Nuorten Akatemiaan tai Nuva ry:hyn.

Kolme keskustelumallia Kouluterveyskyselyn tulosten käsittelyyn nuorten kanssa kunnassa

	Nuorten keskustelu 1h	Nuorten ja päättäjien keskustelu 1,5h	Kehittämistyöpaja 2h
Tavoite	TULOSEN TULKINTA Nuorten oma keskustelu	VUOROVAIKUTUS Nuorten ja valtuuston / lautakunnan keskustelu	KEHITTÄMISIDEAT Nuorten ja valtuuston / lautakunnan keskustelu
Pää- kysymykset	Mistä tuloksissa on kyse? Mitkä ovat keskeiset huolet?	Mitä pitäisi kehittää? Painopistetarpeista keskusteleminen	Mitä konkreettisia kehittämideoita nuorilla ja aikuisilla on? Kuinka viedä asioita eteenpäin, kuka valmistelee?
Keskustelun tulokset käyttöön	Hyvinvointikoordinaattori esittelee myöhemmin nuorten keskustelun tulokset valtuustolle / lautakunnalle ja työntekijöille	Nuoret ja aikuiset keskustelevat teemoista, joita tulisi huomioida pääöksenteossa ja esim. hyvinvointisuunnitelmassa	Nuoret ja aikuiset keskustelevat yhdessä ratkaisuehdotuksista toiminnan kehittämiseen ja nuorten hyvinvointitiedosta pääöksenteossa



Keskustelut kirjataan muistiin. Yhteenvetoa hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Keskustelumalleja voi soveltaa omalle kunnalle ja eri tilanteisiin sopivalla tavalla.

1. Nuorten keskustelu (1 tunti)

Tavoitteet: Nuoret tulevat kuulluiksi. Kunnan työntekijät ja päättäjät kuulevat nuorten tulkintoja tuloksista ja kehittämisajatuksia.

Keskustelun ohjaus: fasilitoija (esim. hyvinvointi- tai osallisuuskoordinaattori) ja kirjuri.

Kutsuttavat: nuoret, nuorisovaltuuston edustajat.

Tila: esim. nuorisotila, Ohjaamo, koulu, verkkoyhteydet.

Valmistelut:

- kutsut osallistujille
- koonti Kouluterveyskyselyn kuntakohtaisista tuloksista dioille
- sovitaan, kuka tekee muistiinpanot keskustelusta
- sovitaan jatkosta vastuuhenkilöiden kanssa: nuorille kerrotaan, miten asioita viedään eteenpäin.

Kirjaaminen: Kirjuri tekee muistiinpanot, jotka voidaan esitellä esimerkiksi valtuustolle tai lautakunnalle sekä nuorten kanssa työskenteleville ammattilaisille.

Keskustelun voi järjestää monella menetelmällä

Keskustelkaa ryhmissä (muistiinpanot joka ryhmästä) tai kaikki yhdessä, jos osallistujia on vähän. Voitte käyttää esim. Learning cafe- (ks. diat 29–30) tai Erätaukokeskustelua.

Vinkki: keskusteluun kutsuttaessa nuorille kannattaa kertoa, mikä on kunta: Mitä tehtäviä sillä on? Miten kunta tukee nuorten hyvinvointia? Mitä ovat hyvinvointialueen tehtävät?



Tutustukaa ainakin näihin tuloksiin (ks. Kouluterveyskyselyn tulospalvelun Tableau, ohje: dia 8):

- Eniten myönteiseen suuntaan muuttuneet indikaattorit ikäryhmittäin ja sukupuolittain
- Eniten huolestuttavaan suuntaan tapahtuneet muutokset ikäryhmittäin ja sukupuolittain
- Elämään tyytyväisyys, koettu terveydentila, ahdistuneisuus, valitsemanne elintapoihin ja päihteisiin liittyvät indikaattorit
- Mahdollisuus keskustella koulussa huolistaan aikuisen kanssa, terveystarkastus yksilöllinen ja keskusteleva.

Keskustelkaa, esim.

- Mitä ajatuksia tulokset herättivät? (pariporina+purkukeskustelu)
- Mitkä olivat mielestänne tärkeimpiä tuloksia, joita aikuisten pitäisi huomioida juuri nyt?
- Mistä myönteinen kehitys voisi johtua? Mitä pitäisi tehdä, jotta hyvä suunta jatkuisi?
- Mitä tuloksia piditte huolestuttavina?
- Mitä asioita kunnassa pitäisi mielestänne kehittää?
- Mitä sellaista alueellanne on jo tehty, joka voi olla vaikuttanut myönteisesti nuorten hyvinvointiin?
- Mitä eroja huomasitte oman kuntanne ja koko maan tuloksissa?
- Mitä viestejä teillä olisi kunnalle? Entä hyvinvointialueelle?

2. Nuorten ja päättäjien keskustelu (1,5 tuntia)

Tavoitteet: Nuorten ja valtuutettujen tai lautakunnan jäsenten sekä työntekijöiden vuorovaikutus hyvinvointiteemoissa.

Keskustelun ohjaus: fasilitoija (esim. nuorisotyöntekijä, hyvinvointi- tai osallisuuskoordinaattori) ja kirjuri

Kutsuttavat: nuoret, valtuuston tai lautakunnan edustajat, nuorten kanssa toimivat työntekijät.

Tila: esim. nuorisotila, Ohjaamo, koulu, nuorisovaltuuston kokous tai verkkototeutus

Valmistelut: kutsut osallistujille, koonti kyselyn kuntakohtaisista tuloksista dioille, jatkosta sopiminen vastuuhenkilöiden kanssa, jotta nuorille voidaan kertoa, miten asioita viedään eteenpäin.

Aikatauluesimerkki

Lämmittelytehtävä / kahvit 10 min

Tutustuminen 10 min

Tulosten esittely 20 min

keskustelu 40 min

Yhteenveto ja palaute 20 min



17.9.2025

Keskustelu (60 min) ryhmissä tai kaikki yhdessä

Fasilitoija esittää kysymyksiä, esim.:

- Mitä ajatuksia tulokset herättivät? (pariporina)
- Mitä mieltä olette koululounaalle osallistumiseen, lounaan laatuun, makuun ja ajankohtaan liittyvistä tuloksista?
- Mitä vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin liittyvistä tuloksista?
- Entä päihteidenkäyttöön liittyvistä tuloksista?
- Mitä sellaista kunnassanne on jo tehty, joka voi olla vaikuttanut myönteisesti nuorten hyvinvointiin?
- Mitä asioita kunnassa pitäisi mielestänne kehittää?

Fasilitoijan yhteenveto: keskeiset huomiot ja ehdotukset.

Keskustelu jatkosta

Miten ja kenen pitäisi jatkaa keskustelua asiasta?

Miten keskustelijat kuulevat, miten asioita on viety eteenpäin?

Kierros: mitä oivalsin? Kirjoitetaan paperille tai esim. Mentimeteriin. **Pydetään palaute tilaisuudesta.**

Yleistä: Pyritään kutsumaan enemmän nuoria kuin aikuisia. Keskustelussa hyödynnetään Erätauon periaatteita. Istutaan piirissä tai muuten rennosti. Jos käytetään pienryhmiä, joka ryhmässä on nuoria ja aikuisia. Joku osallistujista kertoo ryhmän keskustelusta muille. Keskustelut kirjataan muistiin. Yhteenvetoa hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

Linkki: <https://www.eratauko.fi/tyokalu/rakentavan-keskustelun-pelisaannot/>

3. Kehittämistyöpaja nuorille, valtuutetuille tai lautakunnalle ja työntekijöille (2 tuntia)

Tavoitteet: Nuorten ja valtuutettujen tai lautakunnan sekä työntekijöiden keskustelut ja tulkinnot.

Keskustelun ohjaus: fasilitoija (esim. nuorisotyöntekijä, hyvinvointi- tai osallisuuskoordinaattori) ja kirjuri

Kutsuttavat: nuoret, valtuuston / lautakunnan edustajat, työntekijät (oppilaitokset, nuorisotyö tms.)

Tila: esim. nuorisotila, koulu, nuorisovaltuuston kokous tai verkkototeutus

Valmistelut: kutsut osallistujille, koonti Kouluterveyskyselyn kuntakohtaisista tuloksista dioille, tulosten printit tai tulokset neljällä koneella neljään pöytään, jatkosta sopiminen vastuuhenkilöiden kanssa (tilaisuudessa kerrotaan, miten asioita viedään eteenpäin).

Aikatauluesimerkki

Lämmittelytehtävä / kahvit **10 min**

Esittäytyminen **10 min**

Tulosten esittely **15 min**

Learning Cafe **60 min**

tauko **15 min**

Yhteenveto **15 min**

Palaute ja jatkosta kertominen **10 min**

1. Learning Cafe

Keskustellaan ryhmissä. Osallistujat jaetaan neljään ryhmään niin, että joka ryhmässä on nuoria ja aikuisia.

Pöydät. Tilassa on neljä pöytää. Kullakin pöydällä on tuloksia yhdestä teemasta (ks. Dia 30) ja tyhjä fläppi.

Keskustelun kulku. Ryhmät kiertävät pöydästä toiseen niin, että yksi ryhmä on kerrallaan yhdessä pöydässä. Kunkin pöydän kohdalla keskustellaan esillä olevista tuloksista. **Kehittämisehdotukset ja jo tehdyt hyvinvointia vahvistamaan tarkoitetut toimet kirjataan fläppiin.** Kun fläpissä on jo edellisen ryhmän tuotoksia, tutustutaan niihin ja täydennetään.

Ajankäyttö: Aika jaetaan niin, että kukin ryhmä ehtii keskustella jokaisen pöydän ääressä. Esimerkiksi tunnissa neljällä ryhmällä on siirtymisaikoinen 15 minuuttia / pöytä.

Jos osallistujia on paljon, samansisältöisiä pöytiä voi olla useampia.

2. Äänestys ja yhteenveto

Tutustutaan ehdotuksiin. Fläpit asetetaan kaikkien nähtäville.

Äänestys. Kukin merkitsee 3–5 mielestään parasta kehittämisehdotusta.

Tauko tarvittaessa

Yhteenveto

1. Fasilitoija kertoo 3–5 eniten ääniä saanutta teemaa tai ehdotusta.
2. Keskustellaan ehdotuksista. Kuka voi vaikuttaa ehdotettuihin asioihin? Mitä lisätietoa asioista tarvittaisiin? Kenelle ehdotuksista pitäisi kertoa?

Mitä seuraavaksi? Fasilitoija tai muu tilaisuuden vastuuhenkilö kertoo, miten kehittämisehdotuksia viedään eteenpäin. Esimerkiksi hän on sopinut esittelevänsä keskustelun yhteenvetoa valtuustolle tai että sitä käytetään hyvinvointikertomuksessa.

Palaute tilaisuudesta. Kierros: mitä jäi mieleen, mitä oivalsin? Keskustellen tai esim. Mentimeterin tai kirjallisen kyselyn avulla.

3. Kehittämistyöpaja nuorille, valtuutetuille / lautakunnalle ja työntekijöille, Learning cafen pöydät

Pöytä 1. Eniten myönteiseen suuntaan muuttuneet indikaattorit	Pöytä 2. Eniten huolestuttavaan suuntaan muuttuneet indikaattorit	Pöytä 3. Nuorten hyvinvointiin liittyvät tulokset, esim.	Pöytä 4. Palveluihin liittyvät tulokset, esimerkiksi
Poimikaa etukäteen Kouluterveyskyselyn tulospalvelusta (Tableau) kunnan tuloksista viisi eniten myönteiseen suuntaan muuttunutta indikaattoria. Printatkaa ne pöydälle nähtäville tai avatkaa ne tietokoneelta niin, että pöydän ääressä kokoontuva ryhmä voi selata niitä.	Poimikaa etukäteen Kouluterveyskyselyn tulospalvelusta (Tableau) viisi eniten huolestuttavaan suuntaan muuttunutta indikaattoria. Printatkaa ne pöydälle nähtäville tai avatkaa ne tietokoneelta niin, että pöydän ääressä kokoontuva ryhmä voi selata niitä.	Elämään tyytyväisyys Koettu terveydentila Ahdistuneisuus Valitsemanne päihde- tai riippuvuusindikaattorit	Koululounaaseen liittyvät tulokset Mielialaan koulun aikuisilta tukea saaneet Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista Asuinalueilla oleva toiminta nuorille

Fläppeihin teksti:

Kehittämisehdotuksia: Mitä pitäisi tehdä, jotta tilanne olisi jatkossa parempi? Mitä sellaista alueellanne on jo tehty tai tapahtunut, joka voi olla vaikuttanut myönteisesti nuorten hyvinvointiin?



Lisätietoja:
thl.fi/kouluterveyskysely
thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset